

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Formålet med dette forslag er at forbyde forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af uran i forbindelse med råstofaktiviteter.

Selvstyret hjemtog ansvaret for råstofområdet den 1. januar 2010. Samtidig med hjemtagelsen af råstofområdet trådte Inatsisartutlov nr. 7 af 7. december 2009 om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor (Råstofloven) i kraft. Råstofloven blev vedtaget med henblik på at sikre en hensigtsmæssig udnyttelse af mineralske råstoffer og anvendelse af undergrunden og aktiviteter i tilknytning dertil. Råstofloven er siden sin ikrafttrædelse i 2010 blevet ændret flere gange med henblik på at opdatere og tilpasse Inatsisartutloven i takt med udviklingen på råstofområdet, i råstofindustrien og i samfundet.

Råstofloven regulerer alle forhold vedrørende råstofaktiviteter og udnyttelse af råstoffer. De regulerede forhold omfatter blandt andet mineralaktiviteter og miljøforhold. Det reguleres imidlertid ikke i råstofloven, hvilke mineralske råstoffer der kan opnås tilladelse til at foretage forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af. Der kan derfor i princippet foretages råstofaktiviteter omfattende alle mineralske råstoffer, såfremt der opnås tilladelse hertil i overensstemmelse med råstoflovens bestemmelser.

Efter Inatsisartuts ophævelse af den såkaldte nultolerancepolitik i oktober 2013 har det i princippet også været muligt at opnå tilladelse til råstofaktiviteter, der omfatter radioaktive grundstoffer, herunder uran. Sådanne tilladelser er dog i alle tilfælde blevet meddelt på særlige vilkår, hvad enten tilladelserne er meddelt før eller efter ophævelsen af nultolerancepolitikken i oktober 2013.

Uran har i mange år og særligt siden ophævelse af nultolerancepolitikken været et emne med stor, offentlig bevågenhed. Der har vist sig en bred, folkelig modstand mod uranrelaterede mineprojekter. Dette skyldes især de særlige risici, der er forbundet med minedrift, der involverer uran. Denne folkelige modstand har senest vist sig i forbindelse med valget til Inatsisartut i april 2021 og i meningsmålinger i den forbindelse. Befolkningen har dog samtidig udtrykt støtte til fortsat minedrift, så længe dette ikke omfatter uran.

Det er Grønlands Selvstyre, der har ejendomsretten over undergrunden og mineralressourcer, og det må derfor også være op til befolkningen at afgøre, hvordan mineralressourcerne bedst udnyttes. Naalakkersuisut ønsker på den baggrund med dette forslag at supplere råstofloven med henblik på, at der ved Inatsisartutlov indføres en nultolerancepolitik over for uran. Forslaget skal gennemføre Naalakkersuisuts principbeslutning om, at der ikke skal udvindes uran i Grønland eller sælges uran, der er udvundet i Grønland.

2. Gældende ret

Der findes i dag ikke noget lovreguleret forbud mod forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af uran i Grønland. Dog kan der for småskalaaktiviteter i henhold til råstoflovens kapitel 8 ikke meddeles tilladelse til efterforskning eller udnyttelse af radioaktive mineraler, jf. råstoflovens § 33, stk. 1, 2. pkt. Endvidere gælder i henhold til råstoflovens kapitel 11, at adgangen til indsamling og brydning uden tilladelse efter råstoflovens §§ 45 og 45 a ikke omfatter radioaktive mineraler, jf. råstoflovens § 45 c.

Siden hjemtagelsen af råstofområdet og indtil 2013 har Selvstyret forvaltet råstofområdet på en sådan måde, at der generelt ikke er sket råstofaktiviteter målrettet radioaktive grundstoffer, herunder uran. Se nærmere herom i pkt. 2.1 nedenfor.

Ganske få rettighedshavere har fået tilladelse til efterforskning af radioaktive grundstoffer, herunder uran, men for disse er der samtidig vedtaget særlige vilkår i efterforskningstilladelserne. Der udnyttes ikke aktuelt uran i Grønland, selvom der efter den gældende råstoflov principielt kunne meddeles tilladelser til forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af uran. Se nærmere herom i pkt. 2.2 nedenfor.

Det bemærkes også, at dette forslag ikke fritager nogen for pligter mv. efter anden lovgivning. Råstofaktiviteter omfattet af dette forslag skal således ske i overensstemmelse med bl.a. råstofloven og Inatsisartutlov nr. 33 af 9. december 2015 om ioniserende stråling og strålebeskyttelse.

2.1. Nultolerancepolitikens ophævelse

Ophævelse af nultolerancepolitikken skete i Inatsisartut ved 2. behandling den 23. oktober 2013 af ”Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Inatsisartut med virkning fra EM 13 tiltræder at ”Nul-tolerancen” over for brydning af uran og andre radioaktive grundstoffer ophører”.

Den 21. oktober 2013 afgav Råstofudvalget en betænkning til forslaget 2. behandling i Inatsisartut. Det fremgik af betænkningens pkt. 1.1, at principbeslutningen formelt betød, at *”såfremt Inatsisartut måtte vedtage beslutningsforslaget, er der i Grønland ikke længere en grænse for indholdet af radioaktive mineraler i forbindelse med efterforskning eller udnyttelse”*.

I forbindelse med det oprindelige forelæggelsesnotat for Inatsisartut den 8. oktober 2013 fremgik følgende om baggrunden for nultolerancepolitikken:

”I 2009 overtog Grønlands Selvstyre sagsområdet mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor. Meget symbolsk var det det første område som Grønlands Selvstyre hjemtog efter indførelsen af Grønlands Selvstyre i 2009. Råstofområdet omfatter alle mineraler, for der er ikke noget i det lovgivningsmæssige grundlag, der adskiller brydning af malm med radioaktive mineraler fra brydning af malm med ikke radioaktive mineraler. Af historiske grunde blev der truffet en politisk beslutning om indførelsen af en ”nultolerance” overfor brydning af uran og andre radioaktive mineraler. Nul-tolerancen har betydet, at det fremgår af alle efterforskningstilladelser, at selskaberne må efterforske alle mineraler undtagen radioaktive mineraler.”

Den daværende Naalakkersuisoq for Erhverv og Råstoffer afgav den 16. oktober 2013 svar på en række spørgsmål fra Råstofudvalget til brug for udvalgets afgivelse af ovennævnte betænkning forud for Inatsisartuts behandling af beslutningsforslaget. Den daværende Naalakkersuisoq svarede blandt andet, at nultolerancepolitikken gjaldt for efterforsknings- og udnyttelsesaktiviteter og tilladelser dertil vedrørende mineraler, hvis indhold af radioaktive stoffer oversteg naturlige baggrunds niveauer. Naalakkersuisoq oplyste i den forbindelse også, at det naturlige indhold af uran typisk ligger mellem 0,0004-0,006 pct. for granitiske bjergarter. Naalakkersuisoq begrundede ønsket om ophævelse af nultolerancepolitikken med bl.a. muligheden for at udvinde sjældne jordarter.

Hverken vedtagelsen eller ophævelsen af nultolerancepolitikken har givet anledning til skrevne regler om forundersøgelse, efterforskning eller udnyttelse af radioaktive grundstoffer eller andre mineraler med indhold af radioaktive grundstoffer hverken over eller under de naturlige baggrundsværdier, bortset fra forbuddene i forhold til småskalaaktiviteter og indsamling og brydning uden tilladelse efter råstoflovens § 33, stk. 1, 2. pkt. og § 45 c.

Nultolerancepolitikken har bl.a. været udmøntet således, at konkrete tilladelser til forundersøgelse og efterforskning af mineralske råstoffer har omfattet de mineralske råstoffer, der fremgik af de vedtagne standardvilkår for tilladelser til forundersøgelse og efterforskning efter råstofloven. Disse standardvilkår har undtaget radioaktive grundstoffer.

Bortset fra bestemmelser om betaling af royalties er der ikke sket ændring af standardvilkårene til tilladelser efter råstofloven i tiden efter ophævelsen af nultolerancepolitikken i oktober 2013. Der gives således fortsat generelt ikke tilladelse til råstofaktiviteter målrettet radioaktive grundstoffer, herunder uran. Umiddelbart forud for og efter ophævelsen af nultolerancepolitikken i Inatsisartut i oktober 2013 har visse konkrete efterforskningstilladelser efter råstofloven dog omfattet radioaktive grundstoffer, herunder uran, på særlige vilkår.

2.2. Råstofloven

Dette forslag har til formål at supplere den gældende råstoflov for så vidt angår forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af uran.

Råstofloven blev vedtaget med henblik på at sikre en hensigtsmæssig udnyttelse af mineralske råstoffer og anvendelse af undergrunden og aktiviteter i tilknytning dertil. Formålet med råstofloven er endvidere at sikre, at udførelsen af råstofaktiviteter sker hensigtsmæssigt samt forsvarligt med hensyn til sikkerhed, sundhed, miljø, ressourceudnyttelse og samfundsmæssig bæredygtighed.

Råstofloven regulerer alle forhold vedrørende råstofaktiviteter og udnyttelse af råstoffer. De regulerede forhold omfatter blandt andet mineralaktiviteter og miljøforhold. Det reguleres imidlertid ikke i råstofloven, hvilke mineralske råstoffer der kan opnås tilladelse til at foretage forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af, bortset fra forbuddene i forhold til småskalaaktiviteter og indsamling og brydning uden tilladelse efter råstoflovens § 33, stk. 1, 2. pkt. og § 45 c. Der kan derfor – uden for disse bestemmelsers områder – i princippet foretages forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse omfattende alle mineralske råstoffer, hvis der opnås tilladelse hertil i overensstemmelse med råstoflovens bestemmelser.

Forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer må alene ske i henhold til tilladelse meddelt af Naalakkersuisut efter de nærmere regler herom i råstofloven.

Tilladelse til forundersøgelse vedrørende mineralske råstoffer omfatter typisk indledende, rekognoscerende undersøgelser af begrænset omfang og gives som udgangspunkt for 5 år.

Tilladelse til efterforskning af mineralske råstoffer meddeles som udgangspunkt for en periode på indtil 10 år og vedrører typisk mere detaljerede undersøgelser, for eksempel geologiske, geokemiske og geofysiske undersøgelser og borer og etablering af tunneller og skakter mv.

Tilladelse til efterforskning og udnyttelse meddeles i praksis særskilt. Tilladelse til udnyttelse af mineralske råstoffer meddeles som en eneret, medmindre der er tale om projekter omfattet af de særlige regler i råstofloven om småskalaaktiviteter. Udnyttelsesvirksomhed er ikke nærmere defineret i råstofloven, men efterforsknings- og udnyttelsesvirksomhed omfatter samtlige aktiviteter, der udføres af eller på vegne af rettighedshaveren efter tilladelse, herunder etablering af den nødvendige infrastruktur og aktiviteter til støtte for efterforsknings- eller udnyttelsesvirksomhed.

For småskalaaktiviteter i henhold til råstoflovens kapitel 8 kan der ikke meddeles tilladelse til efterforskning eller udnyttelse af radioaktive mineraler, jf. råstoflovens § 33, stk. 1, 2. pkt. Endvidere kan der ikke meddeles tilladelse til forundersøgelse af småskalaprojekter. Desuden gælder, at adgangen til indsamling og brydning uden tilladelse i henhold til råstoflovens kapitel 11, ikke omfatter radioaktive mineraler, jf. råstoflovens § 45 c.

Uran er således allerede reguleret af råstofloven for så vidt angår småskalaaktiviteter og indsamling og brydning af mineralske råstoffer uden tilladelse. Dette forslag supplerer derfor alene den gældende råstoflov på området for råstofaktiviteter, der kræver tilladelse efter råstoflovens § 2, stk. 2, nr. 1.

2.3. Forholdet til Rigsfællesskabet og selvstyreordningen

Forslaget vedrører råstofaktiviteter. Råstofområdet er hjemtaget af Grønlands Selvstyre samtidig med vedtagelsen af den nuværende råstoflov, og Selvstyret kan dermed styre, forvalte og videreudvikle råstofområdet. Dette gælder også for reguleringen omfattet af dette forslag.

Forud for den påtænkte ophævelse af nultolerancepolitikken i oktober 2013 nedsatte den danske regering en arbejdsgruppe med deltagelse af danske og grønlandske myndigheder. Formålet med nedsættelsen af arbejdsgruppen var at belyse konsekvenserne ved udvinding og eksport af uran fra Grønland ved en ophævelse af nultolerancepolitikken.

Arbejdsgruppen konkluderede, at det på baggrund af internationale forpligtelser, anbefalinger og andre landes erfaringer kunne konstateres, at udvinding og eksport af uran forudsatte en omfattende regulering og opbygning af nationale, administrative systemer med den nødvendige ekspertise. Arbejdsgruppen konkluderede endvidere, at der for så vidt angår den retlige vurdering af Naalakkersuisuts udenrigspolitiske beføjelser var uenighed mellem danske og grønlandske myndigheder, hvorfor arbejdsgruppen anbefalede, at der blev indgået samarbejdsaftaler mellem Danmark og Grønland, til sikring af at Grønland i forbindelse med ophævelse af nultolerancepolitikken handlede i overensstemmelse med Rigsfællesskabets samlede interesser. Arbejdsgruppen fandt også, at det var uafklaret, hvordan kompetencefordelingen mellem Danmark og Grønland var for så vidt angår eksempelvis nuklear sikkerhed, strålingsbeskyttelse mv., hvorfor arbejdsgruppen også på disse punkter anbefalede indgåelse af samarbejdsaftaler mellem Danmark og Grønland.

I januar 2016 indgik Naalakkersuisut og den danske regering et samlet aftalekompleks, der fastlagde de nærmere rammer for Danmarks og Grønlands fremtidige samarbejde og kompetencefordeling i relation til udvinding og eksport af uran.

Aftalekomplekset består til dels af en overordnet samarbejdsaftale om udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitiske forhold med relation til udvinding og eksport af uran fra Grønland. I

Danmark blev på den baggrund vedtaget regler om sikkerhedskontrol- og eksportkontrolforpligtelser med udgangspunkt i EU-regulering.

Aftalekomplekset består endvidere af en aftale om Grønlands varetagelse af nuklear sikkerhed i forbindelse med minedrift. Det fremgik af denne aftale, at Selvstyret har kompetencen på området nuklear sikkerhed i medfør af atomanlægsloven og lov om sikkerhedsmæssige og miljømæssige forhold ved atomanlæg mv. Aftalen omfattede godkendelse af og tilsyn med opførelsen og driften af nukleare anlæg i forbindelse med minedrift og hermed forbundet forarbejdning af uran og thorium.

Bestemmelserne i dette forslag har generelt det formål at indføre en mere restriktiv lovgivning for så vidt angår brydning mv. af uran. Departementet for Råstoffer vurderer derfor heller ikke, at forslaget giver anledning til betænkeligheder vedrørende ovenstående aftalekompleks eller regler eller til Rigsfællesskabets interesser i øvrigt.

3. Lovforslagets indhold

3.1. Forbuddet mod forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af uran

Forslaget indebærer, at forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af uran forbydes.

Uran kan spredes i det omgivende miljø, og sådanne udslip af uran kan potentielt have kritiske påvirkninger på miljøet. Ved råstofaktiviteter målrettet uran kan der ligeledes i forbindelse med produktionen ske risikable udslip af uran, eksempelvis fra spild af ”yellow cake”, i forbindelse med transport, ved spild af procesvand mv. Ved at forbyde aktiviteter målrettet uran, elimineres flere af disse risici.

Råstofaktiviteter, der er rettet mod andet end uran, tillades dog, hvis ressourcen alene indeholder uran i meget begrænset omfang. Baggrunden for denne indskrænkning er, at den almindelige baggrundstråling ellers ville gøre det vanskeligt eller umuligt at gennemføre en række råstofaktiviteter, som det ikke er hensigten at forbyde.

Der foreslås fastsat en grænseværdi for uran baseret på vægt på 100 ppm (parts per million) vægt, hvilket svarer til 0,01 pct. Denne grænseværdi svarer til, hvad der gælder i Nova Scotia, Canada, som i 2009 har indført et tilsvarende uranforbud.

Grænseværdien er derudover fastsat på baggrund af, at de naturlige baggrundsværdier for uran afhænger af bjergarten eller bjergarterne og derfor varierer meget i Grønland. For granitiske bjergarter vil baggrundsværdien (dvs. den naturligt forekommende mængde) typisk udgøre 4-60 ppm vægt. Den naturlige baggrundsværdi for uran vurderes således at være under 100 ppm vægt. Ved fastsættelse af den tilladte grænseværdi på 100 ppm vægt sikres det, at dette forslag ikke begrænser muligheden for at realisere projekter, hvor indholdet af uran ikke overstiger naturlige baggrundsværdier. Derved sikres det også, at dette forslag ikke begrænser muligheden for at realisere projekter, der kunne realiseres under den tidligere gældende nultolerancepolitik. Omvendt er det vurderingen, at en grænseværdi på 100 ppm vægt er tilpas lav til at sikre lovens formål.

3.2. Andre radioaktive grundstoffer

Der indføres ikke forbud mod forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af andre radioaktive grundstoffer, men der gives mulighed for, at Naalakkersuisut kan gøre forbuddet gældende for andre radioaktive grundstoffer. Såfremt forbuddet gøres gældende for andre radioaktive grundstoffer, kan Naalakkersuisut ligeledes fastsætte grænseværdier for disse.

Samtidig iværksættes der en undersøgelse med henblik på at indføre et muligt forbud mod og fastlægge en grænseværdi for thorium.

3.3. Forslagets anvendelsesområde og forhold til råstofloven

Forslaget finder ikke anvendelse på småskalaprojekter efter råstoflovens kapitel 8 eller indsamling og brydning af mineraler uden tilladelse efter råstoflovens kapitel 11. Dette skyldes, at det allerede i medfør af råstofloven gælder, at der ikke kan ske småskalaefterforskning og -udnyttelse af radioaktive mineraler. Dertil kan der ikke ske indsamling og brydning uden tilladelse, jf. råstoflovens kapitel 11, af radioaktive mineraler. Se nærmere herom pkt. 2.2 ovenfor.

Dette forslags anvendelsesområde omfatter derudover forundersøgelser. Da der imidlertid ikke meddeles tilladelse til forundersøgelser for småskalaprojekter eller for indsamling og brydning uden tilladelse, er råstoflovens eksisterende bestemmelser herom dækkende for disse aktiviteter.

De aktiviteter, der omfattes af dette forslag, vil i øvrigt fortsat være reguleret af råstofloven. Dette forslag ophæver dermed ikke bestemmelser i råstofloven. Det er således også alene efter råstofloven, der kan opnås tilladelse til aktiviteter, der er omfattet af dette forslag. Af samme grund kan der eksempelvis meddeles afslag på ansøgning om en tilladelse efter råstoflovens bestemmelser, selvom et givent projekt ikke er i strid med dette forslag.

Forslaget kan i konkrete tilfælde føre til afvigelse fra råstoflovens udgangspunkt. Efter råstoflovens § 29, stk. 2, gælder, at en rettighedshaver efter en efterforskningstilladelse, som har påvist og afgrænset forekomster, som denne agter at udnytte, og som i øvrigt har opfyldt tilladelsens vilkår, har ret til at få meddelt en tilladelse til udnyttelse. En rettighedshaver efter en efterforskningstilladelse, der omfatter uran, har ikke ret til at få meddelt en udnyttelsestilladelse til uran efter dette forslags ikrafttræden, uagtet at rettighedshaveren har påvist og afgrænset en uranforekomst. Det samme gælder for meddelelse af udnyttelsestilladelse til øvrige påviste forekomster, som i øvrigt måtte være i strid med forbuddet i § 1. Dette gælder ligeledes for forekomster af radioaktive grundstoffer, som Naalakkersuisut måtte have fastsat bestemmelser om, jf. forslagens § 2.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets §§ 1 og 2 og bemærkningerne hertil.

Loven indebærer endvidere, at Naalakkersuisut kan indskrænke eller tilbagekalde enhver tilladelse til forundersøgelse, efterforskning eller udnyttelse af mineralske råstoffer udstedt efter forslagens ikrafttræden, hvis det konstateres, at der ikke kan ske udnyttelse i overensstemmelse med det indførte forbud. Bestemmelsen er bl.a. relevant i den situation, hvor man ikke forventede en forekomst af uran, der overstiger den tilladte grænseværdi, da man tildelte en efterforskningstilladelse, men hvor en sådan forekomst konstateres i forbindelse med gennemførelse af efterforskningen. Bestemmelsen kan i teorien også være relevant i tilfælde, hvor overskridelsen af grænseværdien konstateres i forbindelse med udvinding på grundlag af en udnyttelsestilladelse, men det må i almindelighed antages, at en mulig overskridelse konstateres i forbindelse med efterforskningen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 3 og bemærkningerne hertil.

Forslaget er ikke en ekspropriationslov og hjemler derfor ikke ekspropriation af beskyttede ejendomsrettigheder. Der kan således ikke meddeles afslag på en tilladelse eller ske indskrænkning eller tilbagekaldelse af en tilladelse, såfremt dette konkret vurderes at udgøre et ekspropriativt indgreb i en af grundlovens § 73 beskyttet ejendom.

For overtrædelse af lovens forbud kan der idømmes bøde. Det følger af kriminallovens § 11, stk. 1, 2. pkt., at uagtsomme overtrædelser af særlove kan pådømmes. Det indebærer, at også simpelt uagtsomme overtrædelser af forbuddet straffes med bøde. En konsekvens heraf er bl.a., at en virksomhed mv. idømmes bøde, hvis den fortsætter forundersøgelse, efterforskning eller udnyttelse, efter den har konstateret eller burde have konstateret, at malmen indeholder uran, i et omfang der gør, at der ikke kan eller vil kunne ske udnyttelse i overensstemmelse med forslagens forbudsordning. Det er i den forbindelse ikke afgørende, at virksomheden har fået en tilladelse efter råstofloven.

Hvis en virksomhed mv. imidlertid ikke kan tilregnes, at malmen indeholder uran, i et omfang der overstiger det tilladte niveau, vil den ikke kunne idømmes en bøde.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 4 og bemærkningerne hertil.

3.4. Særligt om lovens ikrafttræden

Det foreslås, at loven træder i kraft dagen efter, at loven er kundgjort, og at loven finder anvendelse for tilladelser, som gives efter lovens ikrafttræden. Dette gælder også for meddelelse af udnyttelsestilladelser i forlængelse af en eksisterende efterforskningstilladelse.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 5 og bemærkningerne hertil.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget kan potentielt forhindre realiseringen af fremtidige mineprojekter eller dele heraf, hvilket kan påvirke udviklingen af den offentlige økonomi, herunder påvirke fremtidige skatteindtægter.

Der er ikke i forslaget fastsat hjemmel til at udbetale erstatning eller anden kompensation til rettighedshavere, hvis projekter måtte blive påvirket af forbudsordningen. Det kan dog ikke udelukkes, at sådanne berørte rettighedshavere anlægger sag mod Selvstyret for på andet grundlag at opnå erstatning eller anden kompensation.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget vil indebære en vis forøgelse af de økonomiske og administrative byrder for den berørte del af erhvervslivet. Bl.a. vil der som en konsekvens af forslaget i standardvilkår for tilladelser blive stillet krav om, at rettighedshavere foretager undersøgelser for uran til brug for de løbende afrapporteringer til Naalakkersuisut.

6. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes potentielt at være til gavn for miljøet og naturen, idet formålet med forslaget er at forhindre, at der udtages uran af jorden i sådanne mængder, at det kan medføre en risiko for negative miljø- og naturmæssige konsekvenser.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget er primært rettet mod erhvervmæssig virksomhed og regulerer muligheden for at opnå tilladelser til råstofaktiviteter vedrørende uran. Forslaget vil derfor som udgangspunkt ikke have konsekvenser for borgerne.

8. Høring af myndigheder og organisationer

Forslaget har i perioden den 2. juli 2021 til den 2. august 2021 været offentliggjort på Naalakkersuisuts høringsportal www.naalakkersuisut.gl.

Forslaget har endvidere været til høring hos følgende myndigheder, organisationer og virksomheder:

Asiaq, Avannaata Kommunia, AvataQ, DCE Nationalt Center for Miljø og Energi, GEUS, Greenland Oil Spill Response A/S, Grønlands Domstole, Grønlands Erhverv, Grønlands Naturinstitut – Pinngortitaleriffik, Grønlands Politi, ICC Grønland, Kommune Kujalleq, Kommune Qeqertalik, Kommuneqarfik Sermersooq, Landslægeembedet, Nationalmuseet, Nuna Advokater, Nunaoil A/S, Nunatsinni Advokatit/Grønlandske Advokater, NUSUKA, Nuummi Ujaqerituut Peqatigiiffiat – Kalaallit Nunaat (småskala foreningen), Ombudsmanden for Inatsisartut, Qeqqata Kommunia, Rigsombudsmanden, S.I.K., SPS, Telepost A/S, Toldfunktionen i Grønland, Transparency Greenland, UNESCO-styregruppe, Verdensnaturfonden, AVATAQ, Foreningen URANI NAAMIK/NEJ TIL URAN i Narsaq, Det Økologiske Råd, Vedvarende energi, Nuup Kangerluata Ikinngutai /Nuuk Fjords Venner, Fåreholdergruppen i Narsaq og Qassarsuk områderne, NOAH Friends of the Earth Denmark, Greenland Ruby A/S, Anglo American Exploration Overseas, Greenland Minerals A/S, Greenland Feldspar Aluminium Resources, Rimbal Pty. Ltd., FBC Mining (BA) Limited, Greenland Vanadium Energy Resources ApS, Disko Exploration Ltd., Nalunaq A/S, CGRG Ltd., Skaergaard Mining A/S, North American Nickel Inc., Orano Mining, Orano Mining, Longland Resources Limited, Graphite Fields Resources Ltd., Obsidian Mining Ltd, Halmares Resources s.r.o, GEFIB s.r.o., Skaergaard Mining A/S, Greenland Silver Moly Resources ApS, Copenhagen Minerals Inc., Dundas Titanium A/S, Greenland Gold s.r.o, Bluejay Mining Plc, Zawar Natural Resources Pvt. Ltd., Resource 500 FeVTi Ltd., White Eagle Resources Limited, White Fox Resources Limited, GREENLAND RESOURCES Inc., Greenfields Exploration Ltd, 21st NORTH ApS, Hudson Greenland A/S, Ironbark A/S, London Mining Greenland A/S, Northground Ltd., Stallion Resources Limited, Challenge Holdings Ltd, Eclipse Metals Limited Greenland, Greenland Anorthosite Mining ApS, Black Angel Mining A/S, Bright Star Resources Limited, Alien Metals Ltd., R500 Greenmin Ltd., TANBREEZ Mining Greenland A/S, Navella AB, De Beers Marine (Pty) Ltd, Zawar Natural Resources Pvt. Ltd. og Xploration Services Greenland A/S.

Departementet for Råstoffer har modtaget høringssvar fra følgende myndigheder, organisationer og virksomheder:

Politimesteren i Grønland, GEUS, Kommune Kujalleq, Kommune Qeqqata, Kommune Sermersooq, Inuit Circumpolar Council (ICC), Urani Naamik Peqatigiiffik Narsaq, CGRG s.r.o., Greenland Gold s.r.o., Nuna Advokater, Greenland Minerals Ltd., NOAH, Vedvarende Energi, Tanquem JA les Nuclears, Halmares Ressources, GEFIB s.r.o., Australian Conservation Foundation, Hudson Ressources Inc., Ironbark Zinc Ltd., AEX Gold, Transparency International Greenland, Montescola, Orano Mining, Northground s.r.o., Ressource 500 Group, Grønlands Erhverv (GE) og Sulinermik Inuussutissarsiuqartut Kattuffiat (SIK).

Der henvises til den kommenterede høringsoversigt, der vedlægges som bilag.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen indeholder forslagets forbudsordning. Med forslaget er det formålet at forbyde enhver forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af uran.

Til stk. 1

Efter stk. 1 er det ikke tilladt at foretage forundersøgelse, efterforskning eller udnyttelse af uran. Dette gælder, hvad enten uran er projektets hoved- eller biprodukt.

Uran findes naturligt i bjergarter og sedimenter, og der vil derfor altid være et vist indhold af uran i ethvert tilladelsesområde eller muligt tilladelsesområde. En reel nultolerance over for enhver brydning af uran vil derfor forhindre realiseringen af mineprojekter, selv hvor indholdet af uran er så lavt, at det må antages, at realiseringen af projektet kan ske uden væsentlig stråling eller risiko for anden påvirkning med konsekvenser for sundhed, natur, miljø mv.

Forbudsordningen i stk. 1 skal derfor læses i sammenhæng med forslagets stk. 2, hvorefter mineprojekter ikke er omfattet forbudsordningen, hvis det er nødvendigt at bryde uran under den tilladte grænseværdi med henblik på realisering af projekter, der er rettet mod andet end uran.

Bestemmelsens forbudsordning omfatter ikke småskalaprojekter og indsamling og brydning af mineraler uden tilladelse, jf. råstoflovens kapitler 8 og 11. Radioaktive mineraler, herunder uran, allerede er undtaget for disse aktiviteter i råstofloven. Se herom også pkt. 2.2 og 3.3 ovenfor.

Bestemmelsens forbudsordning gælder ligeledes ikke for videnskabelige undersøgelser omfattet af råstoflovens § 2, stk. 3 og 4, samt kapitel 12.

Bestemmelsens forbudsordning gælder endvidere ikke, i det omfang forbuddet måtte være at anse som et ekspropriativt indgreb i en af grundlovens § 73 beskyttet ejendom. Se herom også pkt. 3.3 ovenfor.

Til stk. 2

Med bestemmelsens stk. 2 foreslås det, at forbuddet i stk. 1 ikke gælder, hvis det gennemsnitlige indhold af uran er under 100 ppm vægt svarende til 0,01 pct., og malmen brydes med henblik på forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af andet end uran.

Undtagelsen i stk. 2 indeholder to kumulative betingelser.

Der kan således alene ske forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer, hvis det samlede indhold af uran i ressourcen er under den tilladte grænseværdi, og malmen brydes med henblik på forundersøgelse, efterforskning eller udnyttelse af andet end uran.

Der må således i ingen tilfælde ske målrettet forundersøgelse, efterforskning eller udnyttelse af uran. Der må med andre ord ikke drages nogen økonomisk fordel af uran fra Grønland. Dette gælder, selv hvor mængden af uran er under den i stk. 2 tilladte grænseværdi. Uran kan

således ikke indgå i de mineralske råstoffer, der er omfattet af en tilladelse efter råstofloven. Det gælder desuden, uanset om uran er projektets hoved- eller biprodukt. Det omfatter derimod ikke tilfælde, hvor der anvendes en undersøgelsesmetode, hvor uran benyttes som sporelement med det formål at finde forekomster af andre mineralske råstoffer, men hvor projektet ikke i øvrigt er rettet mod uran (og en sådan aktivitet er således ikke omfattet af forbuddet, så længe den tilladte grænseværdi, se umiddelbart nedenfor, ikke overskrides).

Endvidere må der ikke ske forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af andre mineralske råstoffer, såfremt det gennemsnitlige indhold af uran er over den tilladte grænseværdi.

Formålet med undtagelsesbestemmelsen er at muliggøre råstofprojekter, hvori der påtænkes udnyttet andre mineralske råstoffer end uran, men hvor der i forbindelse med aktiviteterne vil ske brydning af en vis mængde uran som følge af malmens naturlige baggrundsværdier.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med den tilladte grænseværdi. Den samlede ressource må således ikke indeholde en gennemsnitlig mængde uran, der overstiger den tilladte grænseværdi.

Beregningen heraf skal ske på baggrund af det gennemsnitlige indhold af uran i den samlede ressource. Formålet hermed er at forhindre, at et projekt ikke kan realiseres, hvis der i enkelte af projektets aktiviteter, herunder ved bjergartsprøver, boreprøver eller lignende, forekommer uran i mængder over den tilladte grænseværdi. Indholdet af uran kan grundlæggende variere afhængigt af malmens sammensætning i forskellige dele af tilladelsesområdet, og det må således forventes, at der i et tilladelsesområde vil forekomme koncentrationer af uran i varierende grad.

Beregningen sker på baggrund af den samlede, påviste ressource. Det forholdsmæssige indhold af uran i den samlede ressource må ikke overstige den tilladte grænseværdi. Ressourcen omfatter ikke (nødvendigvis) alt det, der vil blive brudt, hvis projektet realiseres, da den ikke omfatter gråbjerg, tailings mv.

En nærmere redegørelse for ressourcen vil almindeligvis være indeholdt i et lønsomhedsstudie. Som følge af 2019-ændringen af råstofloven stilles der ikke krav om udarbejdelse af lønsomhedsstudie, men der er fortsat krav om, at rettighedshaveren ved en rapport, ved boreprøver eller på anden måde redegør for tilladelsesområdets ressource.

Det forudsættes, at rettighedshaveren redegør for ressourcen og dennes indhold af uran ud fra samme standarder, som gælder for påvisning af forekomster efter råstofloven. Rettighedshaveren skal således anvende internationalt anerkendte metoder og standarder for undersøgelse og vurdering af ressourcen. En rettighedshaver skal desuden anvende gode og internationalt anerkendte rapporteringsstandarder for mineralindustrien ved udarbejdelse og indgivelse af rapporter til Naalakkersuisut om ressourcen.

Sådanne rapporteringsstandarder omtales ofte som mineralrapporteringsstandarder og fastsætter generelle bestemmelser om, hvordan en rettighedshaver skal rapportere bl.a. ressourcer over for investorer, potentielle investorer og deres rådgivere. Der kan således eksempelvis anvendes den australske rapporteringsstandard "The JORC Code", den canadiske rapporteringsstandard "National Instrument 43-101 Standards of Disclosure for Mineral Projects", som refererer til "the CIM Definition Standards on Mineral Resources and Mineral Reserves, the "CIM Definition Standards", den sydafrikanske rapporteringsstandard "The

SAMREC Code” eller den paneuropæiske rapporteringsstandard ”The PERC Reporting Standard”. I den forbindelse er det tilsvarende et krav, at der redegøres for ressourcens samlede indhold af uran.

Det vil som det klare udgangspunkt være på ovenstående baggrund, at det vurderes, om råstofaktiviteterne er i overensstemmelse med § 1, hvilket ofte vil indebære, at det først vil være som led i gennemførelsen af en efterforskning, at det konstateres, om grænseværdien er overholdt. Fortsatte råstofaktiviteter vil dog ikke være tilladte, hvis det på andre måder står klart eller burde stå klart for rettighedshaveren, at aktiviteterne ikke kan ske i overensstemmelse med § 1.

Myndighederne fører kontrol med og kan om nødvendigt træffe afgørelse om rettighedshavernes beregninger af ressourcer og uranindholdet i disse. Dette sker blandt andet med henblik på at undgå omgåelse af den tilladte grænseværdi for uran eller af grænseværdier fastsat for andre radioaktive grundstoffer i medfør af forslaget § 2. Myndighederne kan træffe sådanne afgørelser på baggrund af udkast til afgørelser eller påbud fra myndighedernes tekniske rådgivere.

Det understreges, at råstoflovens bestemmelser finder tilsvarende anvendelse, og rettighedshaveren har derfor eksempelvis en oplysningspligt over for Naalakkersuisut. Der henvises endvidere til forslaget § 3, hvorefter Naalakkersuisut kan indskrænke eller tilbagekalde en tilladelse, hvis det konstateres, at der ikke kan ske udnyttelse i overensstemmelse med § 1. Rettighedshavere vil således også have pligt til at orientere Naalakkersuisut om forhold, der kan have relevans, for vurderingen af om en tilladelse bør indskrænkes eller tilbagekaldes.

Som en konsekvens af forbudsordningen vil eventuelt brudt uran i forbindelse med råstofaktiviteter skulle håndteres. Dette skal ske i overensstemmelse med de til enhver tid gældende regler herfor i råstoflovgivningen, herunder reglerne om hensigtsmæssig udnyttelse af mineralske råstoffer. Det er således op til myndighederne og Naalakkersuisut som sædvanligt at vurdere, om der kan opnås godkendelse af et givent projekt efter råstofloven, og håndteringen af restprodukter, affaldshåndtering mv. vil som hidtil være en del af denne vurdering. Der kan således ikke meddeles tilladelser til forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse efter dette forslag. Det er derfor heller ikke givet, at der kan opnås godkendelse af et projekt efter råstofloven, selvom dette ikke er i strid med dette forslags forbudsordning. Eksempelvis vil der kunne være tilfælde, hvor der ud fra miljømæssige betragtninger må stilles så skrappe krav til håndteringen af uranholdige tailings, at gennemførelsen af et projekt ikke vil være rentabelt. Dette gælder også, selvom indholdet af uran er under den i § 1, stk. 2, nævnte grænseværdi.

Til § 2

Det foreslås i bestemmelsen, at Naalakkersuisut bemyndiges til at fastsætte bestemmelser om, at forbuddet i § 1 også gælder for andre radioaktive grundstoffer, ligesom Naalakkersuisut bemyndiges til at fastsætte de tilladte grænseværdier for sådanne radioaktive grundstoffer.

Samtidig iværksættes der en undersøgelse med henblik på at indføre et muligt forbud mod og fastlægge en grænseværdi for Thorium.

Det foreslås, at Naalakkersuisut bemyndiges til at indføre bestemmelser, hvorefter forbuddet i § 1 gøres gældende for andre radioaktive grundstoffer end uran.

Forbud mod andre radioaktive grundstoffer, som fastsættes i medfør af bestemmelsen, vil tidligst få virkning fra det tidspunkt, hvor en bekendtgørelse herom udstedes. Fremtidige forbud mod andre radioaktive grundstoffer vil således ikke få virkning for eksisterende tilladelser.

Det foreslås, at Naalakkersuisut bemyndiges til at fastsætte tilladte grænseværdier for andre radioaktive grundstoffer, såfremt adgangen til at omfatte andre radioaktive grundstoffer af forbuddet i § 1 tages i brug.

Den tilladte grænseværdi i forslagets § 1, stk. 2, vedrører således alene uran og er ikke nødvendigvis passende for andre radioaktive grundstoffer, der måtte blive omfattet af forslaget.

Endvidere kan Naalakkersuisut fastsætte regler om indskrænkning og tilbagekaldelse af tilladelser til forundersøgelse, efterforskning eller udnyttelse af de pågældende radioaktive grundstoffer.

Til § 3

Med bestemmelsen foreslås en hjemmel for Naalakkersuisut til at tilbagekalde eller ændre tilladelser til forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse efter råstofloven, hvis det konstateres, at tilladelsens aktiviteter ikke foretages eller kan foretages i overensstemmelse med forslagets § 1.

Naalakkersuisut kan således træffe afgørelse om ændring af en tilladelse eller om tilbagekaldelse af en tilladelse i dens helhed, hvis det vurderes, at der ikke senere vil kunne ske udnyttelse af mineralske råstoffer uden samtidig brydning af uran over den tilladte grænseværdi.

Adgangen til at tilbagekalde eller indskrænke en tilladelse efter bestemmelsen skal kun anvendes i de tilfælde, hvor forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse ikke vil kunne ske i overensstemmelse med forslagets § 1.

Rettighedshavere, der i forbindelse med disses virksomhed og ved mistanke om eller konstatering af forekomster af uran måtte blive i tvivl om, hvorvidt råstofaktiviteterne lovligt kan fortsætte, kan henvende sig til Departementet for Råstoffer med henblik på afklaring heraf. Departementet vil dog i almindelighed først kunne udtale sig endeligt om lovligheden af et projekts råstofaktiviteter, når der foreligger en nærmere undersøgelse af ressourcen. Det bemærkes samtidig, at der vil blive stillet krav om undersøgelser for uran til brug for de løbende afrapporteringer, som rettighedshaverne allerede i dag sender til Departementet for Råstoffer, og at departementet allerede på den baggrund vil indlede en løbende dialog med rettighedshaverne, hvis indholdet af uran måtte give anledning dertil.

Forslaget finder i dets helhed alene anvendelse på tilladelser, der udstedes efter forslagets ikrafttræden, jf. § 5. De omtalte krav om undersøgelser for uran mv. gælder af samme grund ikke for eksisterende tilladelser. Forslaget gælder imidlertid for alle tilladelser, der meddeles efter forslagets ikrafttrædelsesdato, herunder udnyttelsestilladelser meddelt i forlængelse af

eksisterende efterforskningstilladelser. Det må derfor også forventes at være en forudsætning for meddelelse af udnyttelsestilladelser efter forslaget's ikrafttræden, at der foretages de fornødne undersøgelser for uran mv., også i de tilfælde hvor efterforskningstilladelsen er meddelt inden forslaget's ikrafttræden.

Bestemmelsen ændrer ikke på Naalakkersuisuts adgang til at fastsætte bestemmelser om tilbagekaldelse eller indskrænkning i tilladelser, standardvilkår mv., ligesom Naalakkersuisut fortsat vil kunne tilbagekalde eller indskrænke tilladelser, i det omfang dette kan ske i overensstemmelse med de almindelige forvaltningsretlige regler herom.

Det forudsættes, at Naalakkersuisut ikke træffer mere indgribende afgørelser efter bestemmelsen end nødvendigt. Eksempelvis bør der som udgangspunkt ikke ske tilbagekaldelse af en tilladelse, hvis forslaget's § 1 kan imødekommes ved en indskrænkning af tilladelsesområdet eller ved undtagelse af visse mineralske råstoffer fra tilladelsen.

Forslaget er ikke en ekspropriationslov, og bestemmelsen gælder derfor ikke, i det omfang indskrænkningen eller tilbagekaldelsen måtte være at anse som et ekspropriativt indgreb i en af grundlovens § 73 beskyttet ejendom. Se herom også pkt. 3.3 ovenfor.

Der fastsættes ikke bestemmelser om erstatning til rettighedshavere for tilbagekaldte eller indskrænkede tilladelser. Der er således ikke hjemmel i forslaget til at give rettighedshavere erstatning for mistede eller indskrænkede tilladelser.

Til § 4

Bestemmelsen omhandler idømmelse af foranstaltninger for overtrædelse af forslaget's bestemmelser.

Efter bestemmelsen idømmes der ikke foranstaltninger i forbindelse med enhver råstofaktivitet omfattende uran, herunder uran over de tilladte baggrundsværdier. Der kan forekomme råstofaktiviteter, eksempelvis i forbindelse med bjergartsprøver eller boreprøver i efterforskningsfasen, hvor der isoleret set brydes uran over de tilladte grænseværdier, men hvor det fortsat formodes, at projektet samlet set kan gennemføres i overensstemmelse med forbudsordningen. Sanktionsbestemmelsen skal således ses i sammenhæng med den beregning af mængden af uran, der foretages efter forslaget's § 1, stk. 2.

Det bemærkes dertil, at rettighedshavere efter råstofloven er underlagt en oplysningspligt, og at denne forudsættes iagttaget ved konstatering af forekomster af uran. Rettighedshavere, der i forbindelse med disses virksomhed og ved mistanke om eller konstatering af forekomster af uran, måtte blive i tvivl om, hvorvidt råstofaktiviteterne lovligt kan fortsætte, kan og bør således henvende sig til myndighederne med henblik på afklaring heraf.

Det bemærkes i øvrigt, at det bl.a. vil blive et standardvilkår ved tildeling af efterforskningstilladelser, at der vil skulle gennemføres målinger af indholdet af uran.

Til stk. 1

Bestemmelsen indebærer, at der kan idømmes foranstaltninger i form af bøde for at udøve aktiviteter i strid med lovens § 1.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter, at juridiske personer m.fl., der overtræder stk. 1, ligeledes vil kunne idømmes bøde for overtrædelsen.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastslår, at idømte bøder tilfalder landskassen.

Til stk. 4

Det følger af bestemmelsen, at der i regler udstedt i medfør af § 2 kan fastsættes regler om idømmelse af bøde ved overtrædelse af fastsatte forbud.

Til § 5

Bestemmelsen vedrører ikrafttrædelsestidspunktet og overgangsbestemmelser for forslaget.

Til stk. 1

Det foreslås, at forslaget træder i kraft dagen efter, at den vedtagne lov er kundgjort. Dette svarer til, hvad der gælder efter § 31, stk. 1, i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut, hvorefter Inatsisartutlove træder i kraft ved begyndelsen af det døgn, der følger efter det døgn, hvori Inatsisartutloven er kundgjort.

Til stk. 2

Det foreslås i stk. 2, at forslaget alene finder anvendelse for tilladelser, som gives efter lovens ikrafttræden, jf. stk. 1.

Bestemmelsen betyder, at allerede meddelte tilladelser, standardvilkår mv. ikke påvirkes af forslaget. En efterforskningsstilladelse, der omfatter uran, vil således også bestå efter vedtagelsen af dette forslag.

Omvendt vil der ikke som følge af overgangsbestemmelsen kunne meddeles nye tilladelser omfattende uran efter forslagets ikrafttræden. Dette gælder også for meddelelse af udnyttelsestilladelser i forlængelse af en eksisterende efterforskningsstilladelse. Som en konsekvens heraf må det forventes at være en forudsætning for meddelelse af udnyttelsestilladelser efter forslagets ikrafttræden, at der foretages de fornødne undersøgelser for uran mv., også i de tilfælde hvor efterforskningsstilladelsen er meddelt inden forslagets ikrafttræden.

Efter forslagets ikrafttræden kan der således heller ikke ske meddelelse af udnyttelsestilladelse til uran til rettighedshavere, der før forslagets ikrafttrædelse havde en efterforskningsstilladelse omfattende uran. Dette gælder, uagtet at rettighedshaverne almindeligvis ville have en betinget ret til at opnå en udnyttelsestilladelse til konstaterede forekomster af uran efter den nuværende råstoflovs § 29, stk. 2.

Høringsnotat**Høring af myndigheder og organisationer**

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 2. juli 2021 til den 2. august 2021 været sendt i høring hos følgende myndigheder, organisationer mv.:

Asiaq, Avannaata Kommunia, AvataQ, DCE Nationalt Center for Miljø og Energi, GEUS, Greenland Oil Spill Response A/S, Grønlands Domstole, Grønlands Erhverv, Grønlands Naturinstitut – Pinngortitaleriffik, Grønlands Politi, ICC Grønland, Kommune Kujalleq, Kommune Qeqertalik, Kommuneqarfik Sermersooq, Landslægeembedet, Nationalmuseet, Nuna Advokater, Nunaoil A/S, Nunatsinni Advokatit/Grønlandske Advokater, NUSUKA, Nuummi Ujaqerituut Peqatigiiffiat – Kalaallit Nunaat (småskala foreningen), Ombudsmanden for Inatsisartut, Qeqqata Kommunia, Rigsombudsmanden, S.I.K., SPS, Telepost A/S, Toldfunktionen i Grønland, Transparency Greenland, UNESCO-styregruppe, Verdensnaturfonden, AVATAQ, Foreningen URANI NAAMIK/NEJ TIL URAN i Narsaq, Det Økologiske Råd, Vedvarende energi, Nuup Kangerluata Ikinngutai /Nuuk Fjords Venner, Fåreholdergruppen i Narsaq og Qassiarsuk områderne, NOAH Friends of the Earth Denmark, Greenland Ruby A/S, Anglo American Exploration Overseas, Greenland Minerals A/S, Greenland Feldspar Aluminium Resources, Rimbal Pty. Ltd., FBC Mining (BA) Limited, Greenland Vanadium Energy Resources ApS, Disko Exploration Ltd., Nalunaq A/S, CGRG Ltd., Skaergaard Mining A/S, North American Nickel Inc., Orano Mining, Orano Mining, Longland Resources Limited, Graphite Fields Resources Ltd., Obsidian Mining Ltd, Halmares Resources s.r.o, GEFIB s.r.o., Skaergaard Mining A/S, Greenland Silver Moly Resources ApS, Copenhagen Minerals Inc., Dundas Titanium A/S, Greenland Gold s.r.o, Bluejay Mining Plc, Zawar Natural Resources Pvt. Ltd., Resource 500 FeVTi Ltd., White Eagle Resources Limited, White Fox Resources Limited, GREENLAND RESOURCES Inc., Greenfields Exploration Ltd, 21st NORTH ApS, Hudson Greenland A/S, Ironbark A/S, London Mining Greenland A/S, Northground Ltd., Stallion Resources Limited, Challenge Holdings Ltd, Eclipse Metals Limited Greenland, Greenland Anorthosite Mining ApS, Black Angel Mining A/S, Bright Star Resources Limited, Alien Metals Ltd., R500 Greenmin Ltd., TANBREEZ Mining Greenland A/S, Navella AB, De Beers Marine (Pty) Ltd, Zawar Natural Resources Pvt. Ltd. og Xploration Services Greenland A/S.

Departementet for Råstoffer har modtaget høringssvar fra følgende myndigheder, organisationer og virksomheder:

Politemesteren i Grønland, GEUS, Kommune Kujalleq, Kommune Qeqqata, Kommune Sermersooq, Inuit Circumpolar Council (ICC), Urani Naamik Peqatigiiffik Narsaq, CGRG s.r.o., Greenland Gold s.r.o., Nuna Advokater, Greenland Minerals Ltd., NOAH, Vedvarende Energi, Tanquem JA les Nuclears, Halmares Ressources, GEFIB s.r.o., Australian Conservation Foundation, Hudson Ressources Inc., Ironbark Zinc Ltd., AEX Gold, Transparency International Greenland, Montescola, Orano Mining, Northground s.r.o., Ressource 500 Group, Grønlands Erhverv (GE) og Sulinermik Inuussutissarsiuqartut Kattuffiat (SIK).

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar. Departementet for Råstoffers kommentarer til høringssvarene er anført i kursiv.

En række organisationer mv. støtter indførelsen af forbud mod forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse af uran. Det gør således Inuit Circumpolar Council (ICC), Urani Naamik Peqatigiiffik Narsaq, NOAA, Vedvarende Energi og Tanquem JA les Nuclears, Australian Coservation Foundation, Montescola og Kommune Sermersooq. Samtidig er en række organisationer mv. imod forslaget eller har fremført en række kritiske bemærkninger eller spørgsmål, mens visse organisationer mv. blot har fremsendt mere tekniske bemærkninger.

Selskabet GEFIB s.r.o. spørger, om forslagets egentlige formål er at tilendebringe alle geologiske efterforskningsaktiviteter.

Naalakkersuisut støtter mineaktiviteter og har en vision om, at råstofområdet i fremtiden vil udgøre en større del af den grønlandske økonomi til gavn for hele befolkningen. Forslaget har alene til hensigt at gennemføre Naalakkersuisuts principbeslutning om, at der ikke skal udvindes uran i Grønland eller sælges uran, der er udvundet i Grønland.

Grønlands Erhverv, Nuna Advokater, Ressource 500 Group og Halmars Ressources samt selskaberne Ironbark Zinc Ltd., Greenland Minerals Ltd. og CGRG s.r.o. bemærker, at forslaget skaber usikkerhed og mindsker investeringslysten i mineindustrien.

Naalakkersuisut er indforstået med, at det foreslåede forbud umuliggør visse investeringer i mineindustrien, idet der nu ikke kan opnås tilladelse til mineprojekter målrettet uran eller med et uranindhold over 100 ppm. Naalakkersuisut støtter samtidig mineaktiviteter og har en vision om, at råstofområdet i fremtiden vil udgøre en større del af den grønlandske økonomi til gavn for hele befolkningen. Naalakkersuisut byder derfor fortsat investeringer i mineindustrien velkommen, så længe disse sker i overensstemmelse med råstofloven og dette forslag. Naalakkersuisut har fortsat en vision om, at råstofområdet i fremtiden vil udgøre en større del af økonomien til gavn for alle borgere. Naalakkersuisut er indforstået med, at forslaget på kort sigt kan forhindre visse mineprojekter, men er samtidig overbevist om, at en ansvarlig politik på området for radioaktive grundstoffer på sigt er til gavn for samfundet.

Grønlands Erhverv bemærker, at uran ikke er mere belastende for miljøet end andre grundstoffer, og at eksempelvis bly og fluor er vanskeligere at håndtere i forhold til miljøet. Grønlands Erhverv har i den forbindelse foreslået, at forslaget ikke fastsætter krav til bestemte grundstoffer, men derimod skal have større fokus på sikkerhed, sundhed, miljø og ressourceudnyttelse samt samfundsmæssig bæredygtighed. Grønlands Erhverv har anbefalet nedsættelse af en tænketank eller et udvalg i den forbindelse.

Naalakkersuisut har et politisk ønske om at stoppe uranudvinding i Grønland. Derfor finder Departementet for Råstoffer det mest rigtigt at fastsætte klare regler herom. Det er ikke målet med dette forslag at fastsætte regler om sikkerhed, sundhed, miljø, ressourceudnyttelse mv., da disse hensyn varetages i råstofloven, som fortsat er gældende og finder anvendelse på de aktiviteter, der er omfattet af dette forslag. Forud for meddelelse af tilladelser vil råstofmyndighederne fortsat rådføre sig med eksterne konsulenter for at sikre, at råstofaktiviteterne kan ske i overensstemmelse med disse hensyn. Dette gælder også for så vidt angår håndteringen af eksempelvis bly og fluor.

Selskaberne Greenland Minerals Ltd. og CGRG s.r.o. foreslår, at der fastsættes en højere grænseværdi end 100 ppm.

Det er et politisk valg at fastsætte grænseværdien på 100 ppm. Dette er en afvejning af forskellige modsatrettede hensyn, herunder hensynet til industrien over for hensynet til miljø, sikkerhed, befolkningens ønsker mv. Ved fastsættelsen af grænseværdien på 100 ppm er det Naalakkersuisuts opfattelse, at der i vidt omfang kan ske minedrift målrettet andre mineralske råstoffer end uran.

Selskaberne Orano Mining og Greenland Minerals Ltd. bemærker, at en grænseværdi på 100 ppm er for restriktiv i forbindelse med eksempelvis forundersøgelse og efterforskning efter guld og kobber, der lokalt kan være forbundet med uranforekomster langt over grænseværdien.

Naalakkersuisut ønsker ikke mineprojekter, hvor den samlede ressourcer gennemsnitlige indhold af uran overstiger den fastsatte grænseværdi på 100 ppm og dermed er over naturlige baggrundsværdier. Der vil fortsat kunne ske forundersøgelse og efterforskning efter samt udnyttelse af eksempelvis guld og kobber, så længe ressourcens uranindhold er under 100 ppm. Dette gælder også, selvom der er isolerede forekomster af uran over 100 ppm i eksempelvis jordartsprøver og boreprøver.

Selskaberne Northground s.r.o., GEFIB s.r.o. og CGRG s.r.o. finder det problematisk, at der fastsættes den samme grænseværdi for uran i hele Grønland, da Grønland er stor og har mange forskellige geologiske strukturer. CGRG s.r.o. har i den forbindelse foreslået, at der som et alternativ til en højere grænseværdi end 100 ppm fastsættes grænseværdier for uran afhængigt af værtsbjergarten.

Det er en politisk beslutning at fastsætte grænseværdien på 100 ppm, hvilket samtidig giver klare og gennemskelige vilkår for industrien. Ved fastsættelsen af grænseværdien på 100 ppm er der samtidig taget højde for, at urans naturlige forekomst kan variere afhængigt af geografi, bjergarter mv.

Organisationerne NOAH, Vedvarende Energi og Grup de Cientifics i Tècnics per un Futur No Nuclear bemærker, at den foreslåede grænseværdi på 100 ppm for uran er for høj og har foreslået en samlet grænseværdi for uran og thorium på 50 ppm.

Lovforslaget er en afvejning af forskellige interesser og hensyn. Naalakkersuisut er af den opfattelse, at grænseværdien på 100 ppm for uran er en tilstrækkelig lav og forsvarlig grænseværdi til at sikre forslagens hovedformål. Samtidig muliggør grænseværdien i vid udstrækning fortsat minedrift i Grønland. Det bemærkes, at Naalakkersuisut vil iværksætte en undersøgelse med henblik på en mulig grænseværdi for thorium.

Organisationerne NOAH, Vedvarende Energi og Grup de Cientifics i Tècnics per un Futur No Nuclear foreslår med henvisning til finske regler, at der indføres en grænse på 10 tons for den tilladte samlede mængde akkumuleret uran årligt.

Departementet for Råstoffer er af den opfattelse, at fastsættelse af grænseværdien på 100 ppm er tilstrækkeligt til at sikre forslagens formål. Det bemærkes dog, at håndteringen af uran indgår i den samlede vurdering af, om et projekt skal meddeles en tilladelse efter råstofloven (og i givet fald hvorledes tilladelsen udformes), uanset det gennemsnitlige indhold af uran i ressourcen.

Organisationen Montescola bemærker blandt andet, at grænseværdien på 100 ppm kun dels er begrundet i sundheds- og miljøhensyn, og at Departementet for Råstoffer bør sikre sig adgang til administrativt at sænke grænseværdien, hvis nærmere undersøgelser af de sundheds- og miljømæssige konsekvenser af grænseværdien på 100 ppm afdækker et behov herfor.

Sundheds- og miljøhensyn i forbindelse med råstofaktiviteter er fortsat reguleret i råstofloven. Det er råstofmyndighederne, der i samråd med myndighedernes tekniske rådgivere træffer afgørelse om, hvorvidt et projekt kan tillades, herunder af sundheds- og miljømæssige hensyn, og i givet fald under hvilke betingelser. Den fastsatte grænseværdi for uran på 100 ppm ændrer ikke herved. Der kan således også meddeles afslag på et projekt efter råstofloven, selvom indholdet af uran er under 100 ppm, såfremt hensyn til bl.a. sundhed og miljø tilsiger dette.

Selskabet CGRG s.r.o. foreslår, at der nedsættes et internationalt udvalg af uvildige eksperter på baggrund af et udbud, som skal kommentere på forslagets fastsatte grænseværdi.

Det er en politisk beslutning at fastsætte en grænseværdi på 100 ppm. Der er i lovforslagets bemærkninger nærmere redegjort for baggrunden for den fastsatte grænseværdi.

Ressource 500 Group foreslår, at der fremfor en grænseværdi for råstofaktiviteter fastsættes grænseværdier for indholdet af radioaktive grundstoffer i tailings-deponier.

Indholdet af radioaktive grundstoffer, herunder uran, i tailings-deponier, indgår allerede i miljømyndighedernes og disses tekniske rådgiveres vurdering af et projekt i forbindelse med ansøgningsprocessen efter råstofloven. Deponering er, som det fremgår af bemærkningerne til dette forslag, således i forvejen reguleret af råstofloven, og det vil fortsat være tilfældet.

Selskabet Orano Mining foreslår, at forundersøgelse og efterforskning af uran tillades, mod at der indføres særlige vilkår i forundersøgelser- og efterforskningstilladelser til uran om, at dette ikke samtidig giver ret til at udnytte uran.

Naalakkersuisut ønsker ikke, at der sker udnyttelse af uran i Grønland, og formålet med dette forslag er at indføre regler herom. Det synes ikke formålstjenstligt for hverken myndighederne eller industrien at gøre som foreslået af Orano Mining, da forundersøgelse og efterforskning nødvendigvis har til formål at føre til udnyttelse. Da udnyttelse af uran ikke vil blive tilladt, vurderes det at kunne bidrage til værdispild, hvis forundersøgelse og efterforskning af uran uden mulighed for senere udnyttelse tillades.

Selskabet Greenland Minerals Ltd. påpeger, at der i forslaget bør skelnes mellem egentlige uranprojekter og øvrige projekter, hvor uran blot optræder i mindre koncentrationer.

Det er Naalakkersuisuts opfattelse, at forslaget gør netop dette. Naalakkersuisuts målsætning er, dels at der ikke skal udvindes uran i Grønland eller sælges uran, der er udvundet i Grønland, dels at undgå minedrift, hvor det gennemsnitlige indhold i ressourcen af uran er over 100 ppm. Forslagets § 1, stk. 1, forbyder således ethvert projekt målrettet uran, mens forslagets § 1, stk. 2 muliggør øvrige projekter, hvor uran optræder i "mindre" koncentrationer (under 100 ppm i gennemsnit).

GEUS anbefaler, at det præciseres, at der ved begrebet uran forstås grundstoffet uran, i modsætning til uranoxider, som geokemiske analyser almindeligvis angiver.

Det er efter Departementet for Råstoffers opfattelse tilpas klart, at der med "uran" menes grundstoffet uran. Dette følger også af forslaget sammenhæng, herunder da forslaget efter § 2 kan udvides til at omfatte "andre radioaktive grundstoffer" end uran.

Ressource 500 Group foreslår, at alle radioaktive metaller, som omfattes af forslaget, oplistes.

Det er alene uran, der på nuværende tidspunkt er omfattet af det foreslåede forbud.

GEUS giver i relation til § 1, stk. 2, udtryk for, at begrebet "gennemsnit" efter GEUS's opfattelse ikke er veldefineret. I efterforskningsfasen vil viden om uranindholdet typisk være baseret på enkeltprøver, boreprøver mv. Gennemsnitsværdier af enkeltprøver giver ifølge GEUS kun mening, såfremt prøverne er taget i en relevant sammenhæng, og der kan være situationer, hvor uranindholdet i en enkeltprøve eller samlinger af enkeltprøver overstiger grænseværdien, men hvor den samlede ressource overholder betingelserne. GEUS foreslår i den forbindelse også, at der formuleres en undtagelse fra de 100 ppm uran for alle udtagne bjergartsprøver og boreprøver, under forudsætning af at licensholderen kan godtgøre, at aktiviteterne sker under efterforskning efter ikke-radioaktive råstoffer.

Det fremgår nu udtrykkeligt af forslaget § 1, stk. 2, at det gennemsnitlige indhold af uran skal beregnes på baggrund af den samlede ressource, ligesom det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at det således ikke er til hinder for realiseringen af et projekt, at der i forbindelse med enkelte boreprøver mv. forekommer uran i mængder over grænseværdien. Af samme grund findes det ikke nødvendigt at indføre en egentlig undtagelse fra grænseværdien for bjergartsprøver og boreprøver.

Ifølge GEUS kan begrebet "malm" i § 1, stk. 2, ikke anvendes i forbindelse med forundersøgelse og den tidligere efterforskning, da beregningen af malmens lødighed er dynamisk.

Bestemmelsen og bemærkningerne hertil angiver nu, at det er det gennemsnitlige indhold af uran i "ressourcen" og ikke "den brudte malm", der skal være under grænseværdien.

GEUS foreslår, at der fastsættes et tidspunkt for, hvornår uranlødigheden af ressourcen skal opgøres. GEUS har alternativt foreslået, at det tydeliggøres, at en ændring af lødigheden, hvorefter den overstiger grænseværdien, medfører ophør af en licens.

Det er forudsat i bemærkningerne til bestemmelsen, at redegørelsen for ressourcen og dennes indhold af uran sker ud fra samme standarder, som gælder for påvisning af forekomster efter råstofloven. Det er på samme tid understreget i bemærkningerne, at rettighedshaveren i den forbindelse skal anvende gode og internationalt anerkendte rapporteringsstandarder. Derudover er det understreget i bemærkningerne, at myndighederne fører kontrol med og om nødvendigt træffer afgørelse om rettighedshavernes beregninger af ressourcen, herunder ved inddragelse af myndighedernes tekniske rådgivere. Det ses derfor ikke at være nødvendigt eller formålstjenligt at præcisere beregningen af ressourcen yderligere.

Departementet for Råstoffer er bevidst om og anerkender, at det i et projekts tidlige stadier kan være vanskeligt at konstatere, om grænseværdien på 100 ppm er overholdt. Efter forslaget § 1, stk. 2, er det den samlede ressources gennemsnitlige indhold af uran, der skal være under 100 ppm, for at et projekt kan realiseres. Som det fremgår af bemærkningerne til

bestemmelsen, vil det typisk først være ved udarbejdelsen af et lønsomhedsstudie eller ved anden rapport, at ressourcens gennemsnitlige indhold af uran konstateres. Som det herefter fremgår af bemærkningerne, vil det som oftest være på den baggrund og derfor også på det tidspunkt, at det vurderes, om grænseværdien kan overholdes. Såfremt det står klart eller burde stå klart for rettighedshaveren på et tidligere tidspunkt, at grænseværdien ikke er eller kan overholdes, vil det være i strid med bestemmelsen alligevel at fortsætte forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse. Dette forhindrer, at rettighedshavere kan omgå forbuddet med henvisning til, at der endnu ikke er udarbejdet en endelig rapport om ressourcens indhold af uran.

GEUS foreslår, at der ikke fastsættes en bortskafningspligt for uran i forbindelse med bjergartsprøver og boreprøver, der kan have forskningsmæssig værdi.

Der fastsættes ikke en bortskafningsforpligtelse i forslaget. Dette er præciseret ved, at ordet "bortskaffes" er ændret til "håndteres" i bemærkningerne til § 1, stk. 2. Herefter fremgår det af bemærkningerne, at håndteringen af uran skal ske i overensstemmelse med de til enhver tid gældende regler herfor i råstoflovgivningen, herunder om affaldshåndtering og hensigtsmæssig udnyttelse af mineralske råstoffer.

Nuna Advokater foreslår, at den i lovbemærkningerne nævnte adgang til at henvende sig til myndighederne med henblik på afklaring af, om specifikke råstofaktiviteter lovligt kan fortsætte, skal tydeliggøres og indskrives i selve lovteksten.

Det er Departementet for Råstoffers opfattelse, at en sådan bestemmelse ikke vil medføre rettigheder eller forpligtelser, der ikke allerede følger af de forvaltningsretlige regler. Det er i øvrigt præciseret i lovbemærkningerne, at Naalakkersuisut almindeligvis først vil kunne udtale sig endeligt om lovligheden af et projekts råstofaktiviteter, når der foreligger en nærmere undersøgelse af ressourcen. Endvidere er det tilføjet i bemærkningerne, at der vil blive stillet krav om undersøgelser for uran til brug for de løbende afrapporteringer, som rettighedshaverne allerede i dag sender til Departementet for Råstoffer, og at departementet allerede på den baggrund vil indlede en løbende dialog med rettighedshaverne, hvis indholdet af uran måtte give anledning dertil.

Nuna Advokater anfører, at Naalakkersuisut ikke bør bemyndiges til at udstede regler om forbud mod andre radioaktive grundstoffer samt grænseværdierne herfor. Nuna Advokater er af den opfattelse, at dette alene bør indføres ved lovændring.

Ved fremsættelse af forslaget for Inatsisartut tager den lovgivende forsamling stilling til forslagets hovedformål. Såfremt undersøgelser og senere viden viser, at det f.eks. af miljø- eller sikkerhedsmæssige årsager er nødvendigt at udstede forbud mod øvrige radioaktive grundstoffer, finder Departementet for Råstoffer det mest rigtigt, at sådanne regler kan udstedes så hurtigt og smidigt som muligt. Derfor fremsættes forslaget om, at Naalakkersuisut kan fastsætte bestemmelser om, at forbuddet efter forslaget § 1, stk. 1, også gælder for andre radioaktive grundstoffer.

Selskabet CGRG s.r.o. udtrykker bekymring for, om Naalakkersuisut anvender bemyndigelsesbestemmelsen til at tilføje yderligere grundstoffer, herunder sjældne jordarter (Rare Earth Elements)

Bemyndigelsesbestemmelsen omfatter alene radioaktive grundstoffer. I den forbindelse igangsættes der en undersøgelse med henblik på afklaring af, om der også skal fastsættes regler om thorium.

Kommune Kujalleq og organisationen Montescola foreslår, at forbuddet efter lovforslagets § 1 også bør omfatte thorium.

Naalackersuisut vil på nuværende tidspunkt kun fremsætte forslag om forbud mod uran. Der iværksættes dog som nævnt samtidig en undersøgelse med henblik på at afklare, om der også bør udstedes regler for thorium, og hvad den tilladte grænseværdi i så fald bør være.

Organisationen Transparency International Greenland foreslår, at det bør fremgå af bemærkningerne til forslaget, at Naalackersuisut sikrer inddragelse, gennemsigtighed og forudsigelighed for alle interessenter, herunder borgere, før der eventuelt indføres grænseværdier for andre radioaktive grundstoffer.

Eventuelle udkast til bekendtgørelser indeholdende regler vedrørende andre radioaktive grundstoffer vil blive sendt i høring, og Naalackersuisut vil arbejde for at inddrage både industrien og befolkningen ved udarbejdelsen af sådanne regler.

Selskaberne Northground s.r.o, CGRG s.r.o og Ironbark Zinc Ltd. bemærker, at myndighedernes ret efter forslaget § 3 til at indskrænke eller tilbagekalde tilladelser bidrager til usikkerhed om muligheden for at realisere mineprojekter.

Efter de almindelige forvaltningsretlige regler kan en tilladelse også indskrænkes eller tilbagekaldes i visse tilfælde. Der indføres en simpel og overskuelig forbudsordning i § 1, og det er kun i de tilfælde, hvor rettighedshavere ikke kan overholde dette forbud, at en tilladelse kan indskrænkes eller tilbagekaldes efter forslaget § 3. Forslagets § 3 sikrer således blot, at myndighederne effektivt kan håndhæve forbudsordningen i forslaget § 1, ligesom den bidrager til, at rettighedshavere kan få klarhed over, hvorvidt fortsatte aktiviteter vil være i strid med forbuddet.

Nuna Advokater påpeger, at rettighedshaverne ifølge bemærkningerne til forslaget § 1 har en oplysningspligt over for Naalackersuisut i tilfælde af, at det ”står klart eller burde stå klart” for rettighedshaveren, at der ikke kan ske udnyttelse i overensstemmelse med forslaget § 1. Nuna Advokater har i den forbindelse anført, at dette pålægger rettighedshaveren en subjektiv vurdering, som også medfører usikkerhed i forhold til, hvornår Naalackersuisut kan tilbagekalde en tilladelse efter § 3, eller hvornår rettighedshaveren kan pålægges foranstaltninger efter § 4. Nuna Advokater har anført, at det er retssikkerhedsmæssigt bekymrende at koble sanktioner sammen med subjektive vurderinger.

De rejste forhold giver efter Departementet for Råstoffers opfattelse hverken anledning til tvivl eller retssikkerhedsmæssige betænkeligheder. De omtalte bemærkninger om oplysningsforpligtelsen refererer til rettighedshavernes eksisterende oplysningsforpligtelse efter råstofloven. Rettighedshavere skal således i god tro orientere Naalackersuisut om væsentlige forhold. Denne forpligtelse følger ikke af dette forslag. Oplysningsforpligtelsen over for Naalackersuisut følger derimod allerede af råstoflovens § 86, stk. 3. Overtrædelse af denne oplysningspligt sanktioneres efter råstoflovens § 96, stk. 2, nr. 1, hvorefter der kan idømmes bøde til den, der forsætligt eller groft uagtsomt afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger, som en myndighed har krav på efter råstofloven. I dette

forslag er der alene hjemlet en adgang til at idømme foranstaltninger i form af bøde, såfremt der udføres aktiviteter i strid med forslaget § 1. Dette gælder, hvis den ulovlige aktivitet udføres forsætligt eller uagtsomt.

Grønlands Erhverv anfører, at forslaget har karakter af en ekspropriationslov, da virksomheder med rettigheder efter råstoflovens § 29, stk. 2, fratages disse rettigheder. Selskaberne Northground s.r.o., CGRG s.r.o. og GEFIB s.r.o. samt Nuna Advokater og Halmare Resources anfører, at der ikke er fastsat kompensationsmuligheder i loven. Nuna Advokater har i den forbindelse foreslået, at der overvejes en kompensationsordning for tabte efterforskningsomkostninger og årlige licensgebyrer.

Forslaget er ikke en ekspropriationslov og hjemler derfor ikke ekspropriation af beskyttede ejendomsrettigheder. Forslaget indeholder derfor heller ikke bestemmelser om erstatning for ekspropriation. Naalakkersuisut finder heller ikke anledning til på andet grundlag at indføre en kompensationsordning.

Selskabet CGRG s.r.o. anfører, at forslaget formentlig vil resultere i internationale retssager og voldgifter.

Forslaget får alene betydning for tilladelser efter den grønlandske råstoflov. Meddelelse af tilladelser efter råstofloven henhører under grønlandsk suverænitet og kan i medfør af international ret ikke prøves ved andre landes domstole og er ikke underlagt voldgift. Dette følger også af råstoflovens § 3, stk. 4, hvorefter afgørelse om forhold omfattet af råstofloven kun kan indbringes for domstolene med kompetence i Grønland. Det følger endvidere af bestemmelsen, at en afgørelse, der indbringes for domstolene, skal indbringes for Retten i Grønland som 1. instans.

Nuna Advokater bemærker, at forslaget kan få retrospektiv virkning for eksisterende tilladelser, idet der ikke kan meddeles udnyttelsestilladelse i forlængelse af en efterforskningstilladelse, hvis udnyttelsen vil stride imod § 1. Nuna Advokater har foreslået, at der sker en nærmere overvejelse om lovens konsekvenser for eksisterende tilladelser. Selskabet CGRG s.r.o. anfører, at loven vil have tilbagevirkende kraft. Grønlands Erhverv anfører, at den offentlige høring vedrørende Kuannersuit bliver illusorisk med dette forslag.

Forslaget har ikke retrospektiv virkning og får ikke tilbagevirkende kraft. Forslaget vil alene finde anvendelse for tilladelser, som gives efter lovens ikrafttræden. Det betyder, at allerede meddelte tilladelser, standardvilkår mv. ikke påvirkes af forslaget. En efterforskningstilladelse, der omfatter uran, vil således også bestå efter vedtagelsen af dette forslag. Omvendt vil der ikke kunne meddeles nye tilladelser omfattende uran efter forslaget ikrafttræden. Dette gælder også for meddelelse af udnyttelsestilladelser i forlængelse af en eksisterende efterforskningstilladelse. Naalakkersuisut er bevidst om, at det indebærer, at der efter forslaget ikrafttræden således heller ikke kan ske meddelelse af udnyttelsestilladelse til uran til rettighedshavere, der før forslaget ikrafttrædelse havde en efterforskningstilladelse omfattende uran. Dette gælder, uagtet at rettighedshaverne almindeligvis ville have en betinget ret til at opnå en udnyttelsestilladelse til konstaterede forekomster af uran efter den nugældende råstoflovs § 29, stk. 2. Dette gør sig også gældende, hvor udnyttelsen retter sig mod andet end uran, men hvor indholdet af uran overstiger den tilladte grænseværdi.

Det bemærkes i øvrigt, at resultatet af høringen vedrørende Kuannersuit naturligtvis vil kunne indgå ved behandlingen af lovforslaget.

Politimesteren i Grønland foreslår, at forslaget § 2, stk. 1, formuleres således, at Naalakkersuisut kan fastsætte bestemmelser om, at forbuddet i § 1, stk. 1, også gælder for andre radioaktive grundstoffer. Politimesteren påpeger endvidere, at § 4, stk. 2, adskiller sig markant fra den normale måde at formulere bestemmelser om virksomhedsansvar på.

De omtalte bestemmelser er efterfølgende blevet justeret, således at de har et indhold, der i hovedtræk svarer til det af Politimesteren i Grønland foreslåede.

Organisationen Transparency International Greenland foreslår, at klageadgang indskrives i forslaget.

Råstofloven finder supplerende anvendelse på samtlige tilladelser og aktiviteter omfattet af dette forslag, hvorfor klageadgang samt muligheden for domstolsprøvelse følger af råstoflovens kapitel 1.

Selskabet Orano Mining foreslår, at der fastsættes en udløbstid på eksempelvis 4 år for forbuddet mod uran, efter hvilken der skal tages stilling til, om forbuddet forlænges eller skal udløbe.

Naalakkersuisut finder ikke grund til at fastsætte en udløbstid for forslaget, idet Naalakkersuisut ikke ønsker uranudvinding i Grønland. Skulle Naalakkersuisut mod forventning ændre holdning hertil, kan Naalakkersuisut fremsætte et nyt forslag til Inatsisartut om at ophæve forbuddet.

Selskabet AEX Gold bemærker, at forslaget ikke forholder sig til efterforskningsforpligtelser. AEX Gold finder dette problematisk, da indehavere af en efterforskningstilladelse, som efter forslaget ikke vil kunne udmønte sig i en udnyttelsestilladelse grundet indholdet af uran, ikke har noget incitament til at investere i efterforskningsaktiviteter. AEX Gold har i den forbindelse foreslået, at efterforskningsforpligtelserne fastsættes til 0 for berørte efterforskningstilladelser, og at eventuelle investeringer i efterforskningsaktiviteter herefter vises som en kredit på efterforskningskontoen. Alternativt har AEX Gold foreslået, at efterforskningsforpligtelserne forbliver det samme, men at overtrædelse heraf ikke medfører tilbagekaldelse af efterforskningsaktiviteten. AEX Gold foreslår desuden, at enhver kredit på efterforskningskontoen skal være gyldig på ubestemt tid frem for 3 år.

Der findes ikke anledning til at foreslå, at der som en del af lovforslaget fastsættes særlige regler om fravigelse af forpligtelser til efterforskning.

Selskabet Greenland Gold s.r.o. anmoder om at modtage samtlige dokumenter mv. i relation til forslaget fra myndighederne og anmoder samtidig om at blive givet mere tid til at gennemgå forslaget og kommentere derpå.

Et udkast til lovforslag har været sendt i offentlig høring med en høringsfrist på fire uger. Det vurderes at være en tilstrækkelig lang høringsperiode. Selskabets anmodning om adgang til dokumenter vil i øvrigt blive behandlet af Departementet for Råstoffer som en anmodning om aktindsigt.